

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LVI. — Izdan in razposlan dne 9. avgusta 1900.

Vsebina: Št. 133. Ukaz, s katerim se izpreminjajo in dopolnjujejo neka določila ministrskega ukaza z dne 13. oktobra 1897. l. o uredbi naučevanja in preizkuševanja izvedencev za živež.

133.

Ukaz ministrstva notranjih stvari in ministrstva za bogočastje in nauk z dne 1. avgusta 1900. l.,

s katerim se izpreminjajo in dopolnjujejo neka določila ministrskega ukaza z dne 13. oktobra 1897. l. (drž. zak. št. 241) o uredbi naučevanja in preizkuševanja izvedencev za živež.

I.

§§. 3, 5, 7 do 18, 20, 21, 23, 24, 25, 28, 30, 31 in 33 ministrskega ukaza z dne 13. oktobra 1897. l. (drž. zak. št. 241) naj se glasé:

§. 3.

Kandidati za diplomu izvedenca za živež morajo, preden nastopijo posebne (špecialne) strokovne študije (§. 13) izkazati prirodoznanske visokošolske študije, po osem semestrov vsega vkup, in obiskovanje naslednjih predavanj in praktičnih vaj:

1. šest semestrov analitične kemije z delovanjem v kemičnem laboratoriju;
2. dva semestra teoretične (neorganske in organske) kemije;
3. dva semestra poskusne (eksperimentalne) fizike;

4. en semester vaj v fizikalnem laboratorju;
5. en semester botanskega praktika;
6. en semester teoretične botanike.

Farmaceutom, kateri so v §. 2 pričujočega ukaza oznamenjene preizkušnje prestali z „odličnim uspehom“, ali pa prinesó zrelostno izpričevalo, je v farmacevtični visokošolski študiji prebite semestre in obiskovana predavanja, oziroma vaje, vračuniti v študijsko dobo, določeno v prvem odstavku.

§. 5.

Sposobnostne preizkušnje se opravljajo tako na modroslovskih fakultetah vseučilišč, kakor tudi na strokovnih šolah (strokovnih oddelkih) za tehnično kemijo tehničnih visokih šol.

Kot izpraševavci poslujejo profesorji in po potrebi tudi docentje tistih strok na dotični visoki šoli, iz katerih je izpraševati.

Vodstvo teh preizkušenj gre dekanu (predstojniku) in, ako je on zadržan, prodekanu (prejšnjemu predstojniku) modroslovske fakultete, oziroma strokovne šole (strokovnega oddelka) za tehnično kemijo.

§. 7.

Da se pripusti k sposobnostni preizkušnji, mora kandidat pri dekanu, ki posluje kot predsednik preizkuševalne komisije (predstojniku strokovne šole [strokovnega oddelka] za tehnično kemijo) prositi

pismeno, predloživši izkaz, da je ustregel zahtevkom, postavljenim v §§. 2 in 3 pričujočega ukaza.

V ta namen je poleg kakih izpričeval predložiti v izvorniku odhodno izpričevalo (absolutorij) ali pa redno završeno zglasilno knjižico (indeks) tiste visoke šole, na kateri so se dovršile v §. 3 oznamenjene študije.

§. 8.

Dekan (predstojnik strokovne šole [strokovnega oddelka] za tehnično kemijo) mora preizkusiti prošnjo in priloge, eventualno manjše pomanjkljivosti, katere je moči odpraviti takoj, v ta namen naznaniti kandidatu in, če ni nobenega pomisleka proti pripustitvi k preizkušnji, dovoliti jo s kratkim odlokom na prošnji sami, določivši dneve preizkušnje.

Če se pokaže kak pomislek proti pripustitvi k preizkušnji, dobiti je o tem sklep profesorskega zbora.

Zoper odriko pripustitve k preizkušnji o sposobnosti je kandidatu prost rekurz do naučnega ministrstva.

§. 9.

Sposobnostna preizkušnja obseza naslednje delne preizkušnje:

1. praktično preizkušnjo iz kemije, katera se mora raztezati na kvalitativno in kvantitativno analizo, na narejanje preparatov ter sestavljanje in rabo aparatov (prirediv);

2. ustno teoretično preizkušnjo iz kemije;

3. teoretično-praktično preizkušnjo iz botanike, pri kateri je izpraševati o sistematiki s posebnim ozirom na koristne rastline, anatomijo in histologijo rastlin;

4. teoretično-praktično preizkušnjo iz fizike, z omejitvijo na tiste aparate (prirede) in metode, ki se uporabljajo pri kemičnih preiskavah.

§. 10.

O uspešno opravljeni preizkušnji o sposobnosti, oziroma v primerih, oznamenjenih v §. 12 o uspešno opravljenih njenih delnih preizkušnjah, se izda izpričevalo po obrazcu 1 ali 2 v učnem jeziku dotične visoke šole in s pečatom filozofske fakultete, oziroma tehnične visoke šole. Mimo tega je počititi opravilo preizkušnje in njen posledek, in to tudi pri nezadostnem uspehu, na predloženem izvornem odhodnem

izpričevalu (absolutoriju), oziroma zglasilni knjižici (indeksu), eventualno povedati tam rok, določen za popravo ali ponovo.

V ostalem se uporabljajo za preizkušnjo o sposobnosti določila, obsežena v §§. 25 do 32 tega ukaza.

§. 11.

Vsa preizkušnja o sposobnosti se nadomešča:

- z uspešno opravljeno preizkušnjo za učiteljsko službo na realkah, ako se je dodelila sposobnost za podučevanje v kemiji in prirodopisu za višje razrede in v fiziki vsaj za spodnje razrede;
- z domačo diplomu doktorja filozofije, v kolikor so se opravile stroge preizkušnje iz kemije in botanike;
- z diplomu strokovne šole (strokovnega oddelka) za tehnično kemijo kake domače tehnične visoke šole.

§. 12.

Preizkušnja o sposobnosti se nadomešča deloma:

- z učno sposobnostjo na gimnazijah ali realkah, ako ustreza ona le deloma zahtevkom, postavljenim v §. 11, lit. a;
- z raporozi o posameznih v §. 11, lit. b oznamenjenih predmetih, opravljenimi na kakem domačem vseučilišču;
- z izpričevali, da se je uspešno opravila na kaki domači tehniški visoki šoli prva in druga državna preizkušnja iz kemično tehniške stroke.

V primerih, oznamenjenih v lit. a in b, je za stran vstopa v posebne strokovne študije kemikov za živež opraviti delne preizkušnje o sposobnosti iz tistih predmetov, glede katerih ni že izkazana sposobnost kandidata v izpričevalom o učni sposobnosti, oziroma z izpričevali o rigorozih.

V primeru, oznamenjenem v lit. c je dodatno opraviti teoretično praktično dopolnilno preizkušnjo iz botanike, katera se more opraviti na tehnični visoki šoli, vendar ne pred začetkom sedmega študijskega semestra. Izpričevalo o tej preizkušnji naj izda dekan (predstojnik) strokovne šole (strokovnega oddelka) za tehnično kemijo po obrazcu 2 A.

§. 3.

Posebne strokovne študije kemikov za živež obsejajo:

a) posebne strokovne visokošolske študije, ki se morejo opraviti ali samo na vseučilišču ali samo na tehnični visoki šoli, ali pa deloma na onem, deloma na tej;

b) dva semestra prakse na kakem splošnem preiskovalnem zavodu za živež.

V preizkus potemtakem pridobljene teoretične in praktične poklicne izomike, oziroma v dosego diplome izvedenca za živež, morajo prestati na to kandidati diplomsko preizkušnjo (državno preizkušnjo).

§. 14.

V posebnih strokovnih visokošolskih študijah (§. 13 a) morajo kandidati obiskovati nastopna predavanja in vaje v predpisani izmeri:

1. analizo živeža in praktične vaje v kemični analizi redilnih in užitnih stvari skozi en semester celodnevno;

2. praktične vaje v mikroskopiji rastlinskih redilnih in užitnih stvari na semester izračunjeno 15 ur na teden;

3. a) živežeslovje (normalna in abnormalna kakovost, škodljivost redilnih in užitnih stvari za zdravje; b) prirodopis rastlinskih redilnih in užitnih stvari všteti rastlinsko blagoznanstvo (lekarijeznanstvo), po en semester, pet ur;

4. sodno kemijo in praktične vaje v sodni kemični analizi skozi en semester (trikrat na teden po pol dneva);

5. mikrobijološko preiskavo vode, redilnih in užitnih stvari v praktičnih tečajih, trajajočih po potrebi kakih osem tednov;

6. higijeno najmenj skozi en semester, pet ur, in to:

a) načela fiziologije presnovljanja, higijeno hranjenja in prehrane;

b) mikrobiologijo s posebnim ozirom na presnovljanje mikrobij, vretja in gnitja, in pa vzbujanja bolezní po okuženih redilnih in užitnih stvareh;

c) higijeno tal in vode;

7. zakonoslovje, organizacijo oblastev, skozi en semester, eno uro.

Tisti kandidatje, ki niso poslušali kemične tehnologije že med splošnimi prirodopisnimi visokošolskimi študijami in se o uspehu ne izkažejo po zmyslu §. 11, lit. c ali §. 12, lit. c tega ukaza, morajo mimo tega poslušati tudi kemično tehnologijo organskih snovi skozi vsaj dva semestra.

V primerih, ko so se v predstojećih določilih oznamljena predavanja in vaje obiskavale v drugače nego je omenjeno razdeljenem času, razloča ministrstvo notranjih stvari v porazumu z ministrstvom za bogočastje in nauk, poslušavši preizkusno komisijo, v koliko je prinesene izkaze šteti za enakovredne z onimi, ki so predpisani v §. 14.

§. 15.

V §. 14, točki 1, 2, 3 b in 5 oznamljena predavanja in vaje se morejo obiskavati že v štirih poslednjih semestrih splošnih prirodznanskih visokošolskih študij (§. 3).

Kandidatje, kateri so porabili to določilo, morajo vsaj en semester, kandidatje, pri katerih ni tega pogoja, vsaj dva semestra prebiti v posebnih strokovnih visokošolskih študijah (§. 13 a), katere je moči neposrednje skleniti z dovršenimi splošnimi visokošolskimi študijami.

§. 16.

V §. 14 oznamljena predavanja in vaje se morejo istočasno obiskavati na več visokih šolah v enem kraju razne kategorije.

§. 17.

Da se pripusté kandidatje v prakso, predpisano v §. 13 b, morajo poleg izkazov, oznamjenih v §§. 2, 3 in 10, oziroma 11 in 12, predložiti tudi izkaz, da so hodili predpisani čas vsaj v predavanja in vaje, oznamjene v §. 14, točki 1, 2, 3, 5 in 6, in da so zadostili zahtevkom §. 15.

§. 18.

V §. 14, točki 4 in 7 oznamljena predavanja in vaje, in pa v primeru, predvidenem v predzadnjem odstavku navedenega paragrafa, tudi predavanja o kemični tehnologiji organskih snovi se smejo, ako stvar tako nanese, dovršiti tudi še le med enoletno prakso v preiskovalnem zavodu za živež.

§. 20.

Za diplomsko preizkušnjo (državno preizkušnjo) omenjeno v §. 13, se na Dunaju, v Pragi, v Gradcu in Krakovu postavlja posebna preizkuševalna komisija, kateri predsednika in ude imenuje v porazumu z naučnim ministrom po nasvetu deželnega predstojnika na tri leta minister za notranje stvari; po preteku opravljenega leta se smejo postaviti vnovič.

§. 21.

Preizkušnje so vsako leto meseca maja in novembra.

§. 23.

Da se kdo pripusti k diplomski preizkušnji, za to je potreben:

- a) izkaz samopravnosti in neomadežanosti;
- b) izkaz splošne pripravljalne omike po zmislu določil §. 2 v tem ukazu;
- c) izkaz v §. 3 predpisanih pripravljalnih visokošolskih študij in njih uspeha po zmislu določil §§. 4 in 10, in pa eventualno §§. 11 in 12;
- d) izkaz o strokovnih, po predpisih §§. 13, 14 in 15 dovršenih visokošolskih študijah, katerega je predložiti s podpisano zglasilno polo s potrdili dotičnih profesorjev in docentov o poslušanju, in
- e) izkaz o praksi, opravljeni po predpisu §§. 13 in 17 na kakem splošnem državnem preiskovalnem zavodu za živež, katerega je predložiti z uradnim izpričevalom, ki ga izdá predstojnik zavodov.

§. 24.

Diplomska preizkušnja obsega nastopne delne preizkušnje:

1. Praktično preizkušnjo iz kemične preiskave živeža.
 2. Praktično preizkušnjo iz makro- in mikroskopske preiskave in spoznavanja rastlinskega živeža in njega pokvarjenja.
 3. Praktično preizkušnjo iz mikrobiološke preiskave vode in živeža.
- Ta preiskava naj se omejuje na enostavnejše načine preiskavanja.
4. Praktično preizkušnjo iz sodne kemične analize.
 5. Teoretično preizkušnjo iz kemične tehnologije organskih snovi.
 6. Teoretično preizkušnjo iz živežeznanstva in zakonoznanstva.
 7. Teoretično preizkušnjo iz higijene (rejenje in prehrana; mikrobiologija s posebnim oziranjem na vretje in gnitje; tla, voda).

Pod točko 5 previdena delna preizkušnja odpade pri tistih kandidatih, ki se izkažejo z izpričali o prvi in drugi državni preizkušnji iz kemično-tehnične stroke, opravljeni z vsaj „zadostnim“ uspehom na kaki tehnični visoki šoli, ali z diplomo strokovne šole (strokovnega oddelka) za tehnično kemijo.

§. 25.

Posamezne delne preizkušnje se smejo opraviti v kakršnem koli redu, katerega določa predsednik; vendar je vse delne preizkušnje, ki jih mora opraviti kandidat, dokončati o istem roku v 14 dneh, ker je sicer tudi že opravljene delne preizkušnje šteti navadno za ne opravljene.

Kadar je pak kandidat zamudil rok ene ali več delnih preizkušenj iz tehtnih ovirnih vzrokov, o čemer je pri preizkušnji o sposobnosti poklican odločiti profesorski zbor filozofske fakultete, oziroma tehnične visoke šole, pri diplomski preizkušnji pa politično deželno oblastvo; tedaj mu je določiti za dodatno opravo dotičnih delnih preizkušenj poseben nov, kolikor moči bliženj rok.

§. 28.

Nobena preizkušnja se ne sme šteti za uspešno opravljeno, pri kateri ni zadostil kandidat tudi le v enem predmetu.

Ako kandidat ni zadostil samo v eni delni preizkušnji, se sme pripustiti v popravljano preizkušnjo samo iz predmetov brez uspeha opravljene delne preizkušnje, in to pri preizkušnji o sposobnosti po preteku dveh mesecev, pri diplomski preizkušnji v bližnjem polletnem roku za preizkušnjo.

Kadar dobi kandidat pri popravljani preizkušnji vnovič ocenilo „nezadostno“ ali kadar ni pri prvi vkupni preizkušnji zadostil v več kakor eni delni preizkušnji, tedaj se sme, v kolikor je sploh dolžan, opraviti vkupno preizkušnjo, pripustiti samo v ponovo vse vkupne preizkušnje in nikdar ne poprej, preden ne preteče pol leta.

Določiti rok, v katerem se sme ponoviti preizkušnja, pristoji, pazeti na najmanjšo izmero, označeno v odstavku 2 in 3, preizkuševalni komisiji.

Popravljalne in ponavljalne preizkušnje se morajo vselej opraviti pred tisto komisijo, katera je zavrnila kandidata.

Nobena delna preizkušnja se ne sme ponoviti več kakor dvakrat. Ako izpodleti tudi tretja preizkušnja, je kandidat za vselej izključen od pripustitve k posebnim strokovnim študijam kemikov za živež, oziroma od dosege diplome izvedenca za živež.

§. 30.

Vsak kandidat za preizkušnjo mora pred opravljanjem preizkušnje poleg izneska za kolek izpričevala o preizkušnji, oziroma diplome plačati odredbino, in to gledé preizkušnje o sposobnosti pri kvesturi, oziroma v pisarni tehnične visoke šole, gledé diplomske preizkušnje pri političnem deželnem oblastvu proti prejemnemu potdilu.

Kdor ne plača odredbine 24 ur, preden nastopi rok preizkušnje, se ne pripusti k preizkušnji.

Kadar kandidat zamudi za delno preizkušnjo določeni mu rok brez tehtnega opravičevalnega vzroka, tedaj zapade odredbina, ki jo je položil za vso preizkušnjo.

§. 31.

Odredbina za skupno preizkušnjo iznaša, in to za preizkušnjo o sposobnosti 70 K, za diplomsko preizkušnjo 90 K, oziroma v primeru, previdenem v zadnjem odstavku v §. 24, 80 K. Od teh dobi predsednik 20 K in izpraševavec pri vsaki posamezni delni preizkušnji 10 K. Pri preizkušnji o sposobnosti teče 10 K v pisarniški zaklad tiste visoke šole, na kateri se je opravila preizkušnja.

Kadar je v primerih, oznamenjenih v §. 12, opraviti samo posamezne delne preizkušnje o sposobnosti, tedaj je odmeriti iznesek odredbine tako, da dobé predsednik, vsak izpraševavec in pa zaklad pisarnice v prvem odstavku določene izneske.

Pri vsaki ponovi ene ali več delnih preizkušenj je položiti tisti iznesek kot odredbino, kateri se potrebuje, da dobi predsednik in vsak pri ponavljalni preizkušnji poslušajoči izpraševavec polovico v prvem odstavku oznamenjenih izneskov. Prispevka za zaklad pisarnice ni pri teh preizkušnjah.

Na dopolnilno preizkušnjo iz botanike, prevideno v §. 12, zadnjem odstavku, se ne uporabljajo v §§. 30 in 31 obseženi predpisi; ampak v tem oziru veljajo na tehničnih visokih šolah obstoječa pravila.

§. 33.

O diplomski preizkušnji je narediti, in to tudi, če je izpodletela, zapisnik ter ga predložiti deželnemu oblastvu.

Zapisnik, katerega naj podpišejo predsednik in vsi udeleženi izpraševavci, mora obsegati predmete vsakega posameznega preizkuševalnega dejanja, sodbo izpraševavcev o posledku vsake delne preizkušnje in končno ocenilo, eventualno kandidatu določeni rok za ponovo preizkušnje.

Politično deželno oblastvo izda na podstavi cenzure „z odliko sposoben“ ali „sposoben“ kandidatu diplomu izvedenca za živež po obrazcu 3 v tistem jeziku, v katerem se je opravila preizkušnja, ali zavrne, če je uspeh preizkušnje neugoden, prošnjo prosivca za diplomu.

Vrhu tega je opravo preizkušnje in nje posledek, in to tudi če je uspeh neugoden, postaviti na videž na zglasilni poli in na uradnem izpričevalu splošnega državnega preiskovalnega zavoda za živež (§. 23, lit. d in e), eventualno povedati tam rok, določen za popravo ali ponovo preizkušnje.

II.

Ta ukaz zadobi moč in veljavo dne 1. oktobra 1900. l.

Koerber s. r.

Hartel s. r.

Obrazec 3.

Preizkušnja o sposobnosti

prosivce diplome izvedenca za živež.

za

Gospod
rojen v (na) v (na)

je opravil preizkušnjo o sposobnosti, predpisano za vstop v posebne strokovne študije kemikov za živež z ministrstvenim ukazom z dne 13. oktobra 1897. l. (drž. zak. št. 241), oziroma z dne 1. avgusta 1900 l. (drž. zak. št. 133), in to:

- praktično preizkušnjo iz **kemije** dne 19 . z uspehom,
- teoretično preizkušnjo iz **kemije** dne 19 . z uspehom,
- teoretično-praktično preizkušnjo iz **botanike** dne 19 . z uspehom,
- teoretično-praktično preizkušnjo iz **fizike** dne 19 . z uspehom,
- torej vкупno preizkušnjo s končnim ocenilom sposoben“.

Dekanat filozofske fakultete c. kr. vseučilišča

Dekan (predstojnik) strokovne šole (strokovnega oddelka) za tehnično kemijo c. kr. tehnične visoke šole

. dne 19 .

(L. S.)

t. č. dekan (predstojnik).

Preizkušnja o sposobnosti

za

prosivce diplome izvedenca za živež.

Gospod

rojen v (na) v (na)

je v dopolnitev svojih drugih izpričeval o preizkušnjah opravil preizkušnjo o sposobnosti, potrebno za vstop v posebne strokovne študije kemikov za živež po predpisu ministrstvenega ukaza z dne 13. oktobra 1897. l. (drž. zak. št. 241), oziroma z dne 1. avgusta 1900. l. (drž. zak. št. 133), in to preizkušnjo iz dne 19 . z uspehom

.

.

Dekanat filozofske fakultete c. kr. vseučilišča

Dekan (predstojnik) strokovne šole (strokovnega oddelka) za tehnično kemijo c. kr. tehnične visoke šole

. dne 19 .

(L. S.)

t. č. dekan (predstojnik).

Dopolnilna preizkušnja

za

prosivce diplome izvedenca za živež.

Gospod
 rojen v (na) v (na)
 je v dopolnitev svojih drugih izpričeval o preizkušnjah opravil za vstop v posebne strokovne študije kemikov za živež po predpisu ministrstvenega ukaza z dne 13. oktobra 1897. l. (drž. zak. št. 241), oziroma z dne 1. avgusta 1900. l. (drž. zak. št. 133) potrebno dopolnilno preizkušnjo iz **botanike** dne 19 z uspehom

Dekan (predstojnik) strokovne šole (strokovnega oddelka) za tehnično kemijo c. kr. tehnične visoke šole

dne 19

(L. S.)

.
 t. č. dekan (predstojnik).

Diploma.

Gospod
 rojen v (na) v (na)
 je opravil z ministrstvenim ukazom z dne 13. oktobra 1897. l. (drž. zak. št. 241), oziroma z dne
 1. avgusta 1900. l. (drž. zak. št. 133) predpisano državno preizkušnjo za izvedence za živež pred pre-
 izkuševalno komisijo v in to delno preizkušnjo:

iz kemične preiskave živeža dne 19 . .
 z uspehom,

iz mikroskopske in mikrobiološke preiskave živeža dne 19 . .
 z uspehom,

iz sodne kemične analize dne 19 . . z uspehom,

iz kemične tehnologije organskih snovi dne 19 . .
 z uspehom,

iz živežeznanstva in zakonoznanstva dne 19 . . z uspehom

iz higijene dne 19 . . z uspehom, in se potemtakem
 pripoznava, da je sposoben za opravljanje službe **izvedenca za živež.**

. dne 19 . .

(L. S.)

C. kr. cesarski namestnik:

Opomnja. Delna preizkušnja iz kemične tehnologije organskih snovi je odpadla na podstavi zadnjega
 odstavka §. 24 ministrstvenega ukaza z dne 1. avgusta 1900. l. (drž. zak. št. 133).

